

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi si Dumineca.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe sase luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri estere 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramiu.

Nr. 70.

Dumineca, 12 Septembre 31 Augustu

1880.

Brasiovu il Septembre/30 Augustu.

Multu svonu s'a facutu cu caletori'a Domnito-
riului Carolu in strainatate si cu aliantia ce ar' fi
pe-o incheie séu ce dupa unii ar' fi si incheiat'o
Romani'a cu Austro-Ungari'a si Germani'a. Press'a
germana a fostu chiaru neobosita in tractarea a-
cestei teme si a discutatú neincetatu si cestiunea
redicarei Romaniei la rangú de regatu. Cealalta
cestiune a succesiunii la tronulu Romaniei a fostu
discutata mai multu numai per tangentem.

Cetindu parerile diferiteloru diare straine 'ti se
parea, cá Domnitoriulu Carolu s'a dusu se cersiésca
tote aceste: aliantia, titlulu de rege, si regularea
mostenirei tronului, dela marii potentati din Vien'a
si Berlinu. De-o parte era magulitoriua vedé cu
cátu interesu diarele straine comentau toti pasii
Domnitoriului, dér' cu deosebire articulele aduse
de cátra foile germane faceau impressiunea, cá prin-
cipele Carolu ar' asteptá scapare numai dela grati'a
Austro-Germaniei.

Doi. articulu aparuti de curéndu unulu intr'o
foia oficiósa austriaca altulu intr'una prussiana viu
de a reduce la adeverat'a loru valóre tóte faimele
respandite de câteva septemani cu privire la Ro-
mani'a si la Suveranulu ei.

Astfelu „Correspondinti'a Austriaca“ vorbindu
despre cestiunea redicarei Romaniei la rangú de
regatu, dice, cá principele Carolu nu mai este
printiu germanu, cá densulu fiindu alesulu natiunei
romane a devenitu cetatianu romanu si principe
constitucionalu a unui statu independentu care si-a
dobénditu unu locu intre celelalte state ale Europei
si a caruia Constituanta singura ar' poté se'lu
pedice la rangulu unui Rege, si apoi continua
sua: „A voi se presentí pe principe cá pe unu
mare-vasalu alu Germaniei, care asteptá unu nou
titlu dela grati'a Germaniei si a Austro-Ungariei,
ar' insemná a-i vatamá onórea si patriotismulu.“
Eata dér' cá in cestiunea acést'a trebuie se ne
intórcemu éراسi la isvoru: Poporulu romanu a
facutu pe printiu Carolu domnu alu tierii si totu
numai poporulu romanu póte se'lu face si Rege.

Incátu privesce important'a cestiune a aliantiei
Romaniei cu Austro-Germani'a, apoi mai multe
diare straine si chiaru o foia romana bucurescéna
vorbieau dilele aceste de ea, cá de unu faptu com-
plicitu. Diarulu prussiau „die Post“, de regula
fórté bine informatu, declara acuma, cá aliantia
cu principatulu romanu nu numai, cá nu e perfecta
ei nici n'a fostu macaru vorba de-o aliantia in a-
deveratulu intielesu alu cuventului. „Este de multu
claru“ dice „die Post“ „cá dela atitudinea viitóre
a Romaniei va depinde si atitudinea marilor po-
teri aliante fačia de dens'a. O aliantia nu se in-
tentiúnéza. Unu statu póte fi fórté intimu cu
celalaltu si amendóue potu se opereze la olalta
fara de a se incheiá intre ele o aliantia.“

Asiadér' aliantia nu s'a incheiatu si Domnito-
riulu Carolu nici n'a potutu se ié unu astfelu de
angagementu definitivu singuru, nefiindu insoçitu
de nici unu consiliariu, care se represeute opiniu-
nea ministeriului responsabilu. Tocmai pentru a-
cést'a si din alte motive insemnate politice ni se
pare, cá espunerea de mai susu a diarului prussi-
anu este fórté aprópe de adeveru. Romani'a nu
are lipsa de-o aliantia formala, ea se va radimá
in momentulu decisivu pe acele poteri, cari 'i voru
oferi mai multa garantia pentru asigurarea esis-
tentei si a intereselor sale. Acést'a credemu
este unic'a conduita intielépta si nationala, ce-o
póte urmá guvernulu romanu.

Remane inca a trei'a cestiune earasi de mare
insemnatate aceea a mostenirii tronului romanu.
„Romanulu“ respundendu la invinuirile ce le facu
foile opositionale guvernului si in asta privintia
dice: „Mostenirea la tronulu Romaniei nu pri-
vesce pe straini nici directu, nici indirectu; ea de-

pinde astadi numai de vointi'a Domnitoriului
nostru, intru cátu acést'a vointia este in acordu si
cu constitutiunea.“

Domnitoriulu Carolu, dice organulu liberalu,
dà o proba de patriotismu si de abnegatiune cá
fiindu in deplina senatate si teneru, dér' dupa ce a
avutu o copila, ne mai avédu nici unu altu co-
pilu, se gandesce de cu vreme a cresce pentru tro-
nulu Romaniei unu príncipe, in vârsta destulu de
frageda, pentru cá se póta deveni in puçini ani cu
totulu Romanu, si priu limba, si prin sentieminte,
si prin cunoscinti'a tieriei si a nevoieloru ei. La
Berlinu a potutu fi vorba de cestiunea mostenirii
numai intr'atata, incatu acolo locuiesce principele
Leopold, tatalu junelui príncipe, menitu a fi cres-
cutu in Romani'a cá mostenitoriu alu tronului.

Inaintea declaratiuniloru diareloru memorate
trebuie se dispara ide'a, cá Romani'a ar' asteptá
tóte numai dela bunavointi'a si grati'a Germaniei
si a Austriei. Dincontra, atátu primirea stralucita
ce i s'a facutu Domnitoriului Carolu la curtile dela
Vien'a si Berlinu, cátu si interessulu -celu mare
celu documentéza press'a européna pentru afacerile
romane dovedescu, cá Romani'a si-a castigatu o
positiune intre statele europene, care 'i érta de a
pasi inainte pe propriele sale pecióre, fara a deveni
vasalulu vreunei din marile poteri.

Cronic'a evenimentelorú politice.

In orasiulu Raab (Ungari'a), a caruia popo-
ratiune adera mai tóta la principiile partidei
Kossuthiane, se petrecura dilele aceste unele
escesse, cari adusera cu sene chiaru si intre-
venirea armatei. O foia kossuthiana din Raab se
fi imputatu unui otelieru, cá a batjocoritu pe
Kossuth. In urm'a acést'a se adunara o multime
de scolari de ai gimnasiului din Raab inaintea
locuintiei Otelierului din cestiune, si'lu silira prin
amenintiari a revocá cuvintele sale. Indata dupa
acést'a o céta de lucratori porní pe strade, standu
pe la locuintiele siefiloru partidei Kossuthiane din
Raab si aclamandu-i cu mare scomotu. Se tienura
vorbiri, prin cari se glorificá partid'a extrema si
multimea strigá, „Josu cu Tisza!“ Politi'a nu potea
se mai birue cu ea.

In sér'a din 5 Sept. di, in care s'a constituitu
partid'a independentiei, se repetira scandalurile.
Kossuthianii au voitu se arangeze in acést'a séra
in onórea deputatului Arpad Mednyansky unu con-
ductu de tortie. Politi'a la opritu inse, deóráce
nu s'a facutu aratarea inainte cu 24 de óre. Po-
porulu inse voiea se arangeze conductulu de tortie
cu fortia si abia a potutu politi'a cu ajutoriulu
pompiiloru se impedece tienerea conductului.
In 6 Sept. s'au repetitu turburarile pe strada. Mii
de ómeni erau adunati inaintea primariei si cereau
satisfactiune. Politi'a a trebuitu se se retraga d'in-
aintea multimei. Atunci s'a chiamatu o compania
de infanteria, care numai cu baionet'a a potutu se
risipésca multimea, Doui insi au fostu raniti.
Iritatiunea in orasiu este fórté mare. Din Komorn
s'au tramisu la Raab duóe companii de infanteria.
— Aceste sunt presemnele unei furtune apropiate!

Se anuntia din Agram, capital'a Croatiei
cá in 3 Sept. s'a tractatu acolo de catra curtea cu
jurati procesulu intentatu redactorului siefu alu
diarului „Sloboda“, pentru delictulu de lesa maies-
tate. Acestu delictu ar' fi fostu severitu de acu-
satu prin publicarea unui articulu, in care se dice
despre imperatiulu Austro-Ungariei: „Imperatulu
Austriei, — care se gasesce cu deseversire in ma-
nele Unguriloru, protegeaza acea idea, a carei
scopu este inabusirea libertatei miceloru state de
la Balcani, spre a'si intemeiá acolo propri'a s'a
stapanire“ Pe langa atacurile aduse imperatului,
articulu provóca natiunile mici de la Dunare si
Balcani se se alieze, spre a scapá de apesarea cel-
loru mari, si in deosebi de a Austriei. Curtea

cu jurati a achitatu in unanimitate
pe acusatú.

Mercurea trecuta, d. Kyriak Zancov a-
gentu alu principelui Bulgariei
Alexandru I. a presentatu d-lui I. C. Bratianu,
presiedinte si ministru ad-interim la departamentulu
afaceriloru straine, scrisorile, prin cari este acredi-
tatu pe langa guvernulu prínciaru. — Acést'a este
unu semnu, cá relatiunile intre Romani'a si Bul-
gari'a au devenitu mai bune, ceea ce se póte deduce
si de acolo, cá de unu timpu incóce diarele oficióse
romane vedu in banditii din Dobrogea totu numai
Turci curati, pre candu mai inainte ii tieneau de
Bulgari imbracati in haine turcesci.

Cu privire la politic'a ce ar' trebui se o ur-
meze Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a
intre olalta si fačia de statele mari vecine, a pu-
blicatu „La République française“ unu
articulu fórté binevoitoriu, pentru Romani'a in de-
osebi. „Romanulu“ aplauda politic'a ce o reco-
manda organulu lui Gambetta numiteloru mici
state. Eata articulu „Republicei franceze“:

„Relatiunile principatelorú dunarene între ele
constituiescu negresitu un'a din partile cele mai ve-
diute si cu tóte acestea un'a din cele mai puçinu
discutate ale cestiunei Orientului; este inse unu
factoru insemnatu in impartirea puterilorú vii ale
Orientului, care merita multa atentiune si inte-
ressu. Serbi'a, Bulgari'a, Romani'a, — Romani'a
mai alesu, — sunt atâtea pepiniere de progressu
si de civilizatiune, unde germineza idei noue si aspi-
ratiuni politice, cari au unu mare viitoru.“

„Acumu treidécí de ani, principatulu romanu
erá cá se dicemu asié intr'o stare primitiva; o
casta, care nu erá aristocratica de cátu prin bo-
gati'a ei, apesá pe tieranu, 'i impunea clac'a si pre-
sintá spectacululu unorú moravuri quasi feudale;
pe acestu pamentu de servitute si de seracia nu se
vedeau nici siosele, nici drumuri de feru, nici midí-
lóce de comunicatia organizate. Cine ar' recu-
nósce astadi in Romani'a inffloritória, ardinte pentru
progressu, inzestrata cu o armata vitéza si disci-
plinata, brazdata de cái ferate, Moldov'a si Va-
lahia de alta data? Progressesele realizate de Ro-
mani'a de unu sferu de seculu sunt aprópe o mi-
nune. Serbi'a, de si nu e atátu de inaintata cá
principatulu romanu, totusi a ajunsu la unu gradu
destulu de insemnatu de progressu politicu. Cátu
despre Bulgari'a, ea ese din fascia; de eri s'a nas-
cutu la libertate; dér' deja, de candu e lasata in
voi'a ei, a datu netagaduite dovedi de vitalitate si
de viitoru. Cata se se tiená indouita séma acés-
toru mici popóre de silintiele cé'si dau, cá se se
puna la nivelulu natiuniloru celorú mai inaintate;
cáci, decá amintirea sclaviei le este pentru ele o
necontenita desteptare a pericolului, in care ar' fi,
candu ar' merge inapoi, totusi principatele duna-
rene se afla intr'o situatiune puçinu favorabila
pentru ase ocupá numai de libertatea absoluta si
de curatu progressu.“

„Incungiurate de vecini puternici, ele sunt su-
puse necontenitei pressiuni si unorú penibile greu-
tati esterióre. O asemenea stare de lucruri e fa-
tala; celu mai slabu va fi totdéuna supusu influ-
entii celui mai tare si, decá elu este isolatu, se va
incercá inzedaru de a se sustrage de sub acea in-
fluentia. Principatele sunt astfelu aruncate intr'o
oscilare perpetua; ele observa cu o mare ingrigire
evenimentele din afara; urméza cu bucuria séu cu
gróza inlocuirile de partide si substituirile de pu-
teri guvernamentale, dupa cumu le paru a fi fa-
vorabile séu amenintiátorie pentru independenti'a
loru.“

„Si, cu tote acestea, pacea, in acea parte a
Orientului, si echilibrulu raselorú, cere cá aceste
mici State se nu lase pe nimeni se calce autono-
mi'a loru si se'si pastreze libertatea de miscare, ce

le este propria. Ele domnescu pe Dunare, dela Portile de Feru p[er]na la Marea Neagra; c[ate]si trei sunt vecine si potu constitui unu totu puternicu si ponderatu. Se p[ote] dice asemenea, c[ate] aspiratiunile, precumu originea (?) loru, sunt identice. De acea ori cine p[ote] fi surprinsu candu aude de certe intre Romani si Bulgari. S'au produsu c[ate]va, spre essemplu, cu ocaziunea cestiunei Arab-Tabiei; e adeveratu, c[ate] ac[est]a neintielegere particulara er[at] motivata printr'o interpretare necerta a unui punctu din tractatulu dela Beriinu; er[at] vorb[er]a de delimitarea fruntariei romano-bulgare, si ac[est]a f[ur]u unu pretestu de certe, care, celu pu[er]inu in partea acea nu se va mai presint[er]a. Bulgari'a n[un] are mai multu cuventu de a fi gel[os]a de Romani'a de c[ate]tu are ac[est]a din urma de a invid[er]a pe Serbi'a. Din contra, interessulu bine intielesu alu acestoru trei poteri e de a caut[er]a unu solidu si trainicu terenu de intielegere. Din diu'a candu guvernele loru se voru intruni a se sprigini, ele voru scap[er]a p[er]ia puterea lucrariloru de pressiunile externe si de sfaturile interessate, care tindu a le izol[er]a. Principatele nu mai voru fi urmarite de terori straine, care le nabusiescu prea adesea av[er]ntulu nationalu, candu nu prov[oc]a nesf[er]site crise ministeriale.

Trebuie se o repetim, c[ate] perfect'a intielegere numai in interessulu echilibrului orientalu alu principatorulu e neaperata, desvoltarea normala a acestoru state ar' gasi in ea unu av[er]ntu extraordinaru. Preocuparea de a plac[er]e s[er]u de a nu displac[er]e unora si altora intra pentru o mare parte in actiunea guvernamental[er]a i este strictu subordinata. De siguru se cuvine, c[ate] Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a se intretiena cu statele limitrofe s[er]u vecine relatiuni totdeauna cordiale, desi ele trebuie inainte de t[ot]e se veghieze la pastrarea independintiei loru. Spre a veghi[er]a intr'unu modu fructuosu, prim'a loru grigia trebuie se fia de a inscrie in capulu programei loru politice intielegerea in privint'a scopului de urmaritu si unirea in scopulu urmaritu. In diu'a, candu va fi asi[er]at, principatele voru resuffl[er]a liberu si nu voru mai av[er] se se t[er]ma de nimicu."

Braslovu 8 Septembrie.

(Ministrulu Trefort contra limb[er]ei romane.) In numerulu penultimu alu f[er]iei n[ost]re, vorbindu despre escursiunea ministrulu Trefort in Sacele, amu disu, c[ate] preotulu din Satulungu, candu a voit[er]u a binevent[er]a pe ministru in limb[er]a romana, s'ar' fi „scusatu“, c[ate] nu scie ungresce. Informatiunea n[ost]ra in privint'a ac[est]a n[un] a fostu destulu de esacta. Suntemu datori preotulu Radu Pope'a cu-o rectificare. Densulu nu s'a escusatu, c[ate] n[un] ar' scie ungresce, ci a vorbitu romanesce convinsu fiindu, c[ate] ac[est]a era datoriu s'a c[ate] preotu romanu, cu t[ot]e c[ate] ar' fi potutu se-o incurce, mai reu, si ungresce. Totu ce a vorbitu d. Pope'a romanesce c[ate]ra ministru au fostu urmat[er]ele cuvinte: „Escelentia! venirea Escelentiei V[ost]re in mediloculu nostru“. . . Aci l'a si intreruptu ministrulu si batandu'lu cu man[er]a pe umerulu stangu i-au disu: „Besz[er]lj en ma g y a r u l!“ . . . (vorbesc[er]e ungresce!) si a pornitu apoi spre a[er]ola lasandu pe preotu la o parte. Preotulu inse merg[er]andu dupa d. Trefort i-a spusu pe ungresce, c[ate] densulu c[ate] preotu romanu in faci[er]a unei sc[er]ole romanesce s'a crediutu datoriu alu binevent[er]a in limb[er]a romana.

Astfelu s'a petrecutu lucrulu in fapta si ne pare bine c[ate] ni s'a datu ocaziune a face ac[est]a rectificare.

Reuniunea femelloru romane din Selagiu.

Selagiu 5 Septembrie 1880.

In diu'a de 29 Augustu avuramu in Simleulu-Silvaniei o serbat[er]e mare, serbat[er]ea intrarei in actiune, pentru interesse culturale, a secului frumosu romanu din Silvani'a. Femei'a se p[ote] asemen[er]a cu anim[er]a in corpulu omenescu, er' barbatulu cu capulu, cu mintea. Mintea produce lucruri mari admirabile, der' fericirea s[er]u nefericirea n[ost]ra pe acestu pamentu depinde de sentimintele n[ost]re, de anima. Barbatii se ocupa cu deslegarea cestiuniloru grele ale vietiei, er' femeile au secretulu acestoru nenumerate menuntisiuri, observabile numai atunci candu lipsescu cari ni facu placuta si fericita vi[er]ti'a. Puterea barbatulu e in capu, a femeiei in anima. In luptele capulu cu anim[er]a, d[er]ca ac[est]a vorbece cu intr[er]g[er]a s'a putere, de regula remane capulu invinsu: anim[er]a der' e mai puternica dec[ate]tu capulu. C[er]ea-ce nu se p[ote] sc[er]ote de multe-

ori la cale cu cele mai puternice arguminte si cu cea mai admirabila elocintia, se produce fara de nici o greutate prin unu surisu dulce, priu o privire rogator[er]a — lacrimle in ochi frumosi suutu irezistibile. Lumea iubitor[er]a de glume numera feme'a intre „puterile mari“, der' glum[er]a ac[est]a nu e nici de jumetate si[er]ga, partea ei cea mai mare e lucru seriosu. Reu facu d[er]ca singuraticii, reu natiunile, cari nu se folosescu de ac[est]a putere mare. La noi p[er]n'acum nu s'a pusu nici unu pondu pe educatiunea femeiloru; in specie noi romanii nu ne-amu ingrigitu de nici unu institutu nationalu pentru crescerea loru, si le-amu lasatu s[er]e cre[er]ca pe unde si cum voru pot[er]e; ma nu ne-amu ingrigitu nici de aceea, c[ate] s[er]e li-se deschida unu terenu de activitate comunu, pe care lucrandu s[er]e scape de monotoni'a omoritoria de spiritu a ocupatiuniloru loru de t[ot]e dilele. Urmarile acestei negrigintie a barbatiloru sunt: a) c[ate] indemnulu de activitate innascutu omului, lasatu fara de indreptariu, la multe femei erumpe in directiune stricati[er]a si se manifest[er]a in ocupatiuni de acele, cari pre langa aceea, c[ate] nu folosescu binelui comunu, ruin[er]a materialmente si nefericescu familiere, b) c[ate] acele femei, cari nu iesu din angustulu loru cercu de activitate, nu se redica spiritualmente nici-odata acolo, unde ar' pot[er]e fi so[er]ie si spiritualmente barbatulu, ma recedu si c[ate] insusirile loru cele bogate si admirate de noi nu se potu desvolt[er]a la deplina putere si frumsetia. In specie noi romanii prin aceea, c[ate] nu deschidemu femeiloru n[ost]re terenu de activitate si afara de angustulu loru cercu familiaru nu ne ingrigimu de crescerea loru in spiritu nationalu si nu le facemu partasie la aspiratiunile, tendintiele si lucrarile n[ost]re — ne lipsimu de o aliantia puternica, de aliantia unei puteri mari.

Aceste si multe alte consideratiuni au trecutu prin capetele acestoru barbatii, cari se ocupa de multu cu ideea infiintari[er]i unei reuniuni a femeiloru romane din Selagiu. Meritul inse, c[ate] ideea s'a incorporatu, a devenitu fapta, este alu domniorei Elen'a Popu din Basesci, care inca er[at] trecuta convocase in cas'a ospitala a parintelui seu, a zelosului luptatoriu pentru interesele n[ost]re nationale, Georgiu Popu, o conferintia mai angusta spre a se pot[er]e realiz[er]a ideea frumo[er]a. Ac[est]a conferintia incredintia cu ducerea lucrulu mai departe pre al[er]sa ei presiedinta, d[er]ca Mari'a Cosma, si pre secretariulu alesu totu pentru ac[est]a conferintia, avocatulu Demetriu Suciu si decisera convocarea unei conferintie mari, care s[er]e se pronuncia in ac[est]a privintia si eventualmente s[er]e stator[er]esca si statutele reuniunei infiintande. Conferintia se convoc[er]a pe 29 Augustu si c[ate] s[er]e devina o adeverata serbat[er]e nationala, se impreun[er]a cu concertu si cu balu. In diu'a susamintita la 10 ore celebr[er]a Revdss. D-nu Vicariu, Alimpiu Barboloviciu, cu asistintia a patru preoti in biseric[er]a romanesca din Simleu sant'a liturgia, la care asistara afara de poporenii romani din Simleu o frumo[er]a cununa de dame romane si unu numeru considerabilu de intieleginti romani. Tienerea conferintiei din mai multe consideratiuni se amen[er]a p[er]na la 3 ore dupa mediadi.

La 3 ore dupa mediadi implendu-se salonulu de langa teatrulu orasienescu cu unu publicu alesu romanu, d[er]ca Mari'a Cosma facu cunoscutu in cuvinte alese scopulu acestei conferintie, schiti[er]a pasii facuti p[er]n'acum si dechiarandu-si misiunea implin[er]ita cu convocarea acestei conferintie convoc[er]a conferintia a-si alege o presiedinta pentru conducerea consulariloru urmande. Conferintia al[er]se intre aplause pe d[er]ca Mari'a Cosma de presiedinta pentru ac[est]a siedintia, er' pe dlu Demetriu Suciu de secretariu. Presiedint'a, dupa-ce multiami conferintiei pentru increderea pusa in dens'a, provoc[er]a damele coadunate a se pronuncia pentru infiintarea reuniunei. Intemplandu-se ac[est]a, numai dec[ate]tu se luara la desbatere proiectulu de statute compusu de dlu pretore, Andreiu Cosma, care dupa nisce modificatiuni pu[er]iu esentiale se si primi si se decise a se substerne guvernulu pentru aprobare. Intre aceste s[er]osi si se ceti iatre aplause o telegrama salutator[er]a dela dlu Pordea, profesoru preparandialu in Gherla, apoi se ded[er]u cetire unei epistole adresate acestei conferintie prin binemeritulu de natiune barbatu, Georgiu Baritiu, in care damele romane din Selagiu se prov[oc]a a conlucr[er]a, c[ate] industri'a de casa romana din Selagiu s[er]e fia c[ate]tu de bine reprezentata la espositiunea proiectata pe 1881 in Sibiu. Aleg[er]andu-se in fine a) in comisiunea pentru espusetiune sub presiedintia m. o. d[er]ca Mari'a Barboloviciu, d[er]ca Gisel'a Popu, Virgini'a Serbu, Ludovic'a Orosu, Mari'a Cosma, An'a Polca, Emili'a Popu, Emili'a Popu din Banisoru si

domnisiorele Elen'a Popu si Emili'a But[er]nu; b) in comisiunea pentru sustinerea statuteloru pentru aprobare: Mari'a Cosma, c[ate] presiedinta Demetriu Suciu ca secretariu alu conferintiei, d[er]ca Emili'a Popu si domnisiorele Elen'a Popu si in fine c) pentru autenticarea procesulu verbalu alu acestei conferintie d[er]ca Eleonor'a Nichit'a, Virgini'a Serbu, Ludovic'a Orosu, Emili'a Popu — presiedint'a multiami cu cuvinte caldur[er]ose d[er]ca nelorulu pentru interessulu viu manifestatu faci[er]a de ac[est]a intreprindere frumo[er]a redic[er]a siedintia intre aplausele asistentiloru.

La optu ore se incep[er]u concertulu, care pre langa prompt[er]tia, cu care 'si oferi fiacare provocatu talentulu si desteritatea s'a, este de a se multiami at[er]tu ce se tiene de initiativa, c[ate] si de dispusetiunile necesarie era totu domnisiorei Elen'a Popu. Nu voiu se abuzeza de ospitalitatea acestui diuariu si totodata de patiintia publiculu cetitoriu descriindu pe largu decurgerea acestui concertu, celu d'antaiu romanu in Selagiu; dreptu aceea me marginescu a atinge numai trei momente ale acelu-a: duetulu frumosu „Trei floricele“ esecutatu pe violina de Virgiliu Barboloviciu juristu, acompaniatu pe fortepianu de d[er]ca Gisel'a Popu; v[er]cea frumo[er]a, care predonnie[er]a spatiulu celu mare a salei de teatru, a domnisiorei Elen'a Popu, precum si desteritatea ei de a se servi de acestu donu frumosu alu naturei si in fine declamarea teologulu absolventu Emiliu Lobontiu („Penesiu Curcunuu“), care f[ur]u de repetite ori intrerupta de aplausele ascultatoriloru.

E departe de noi a ne maguli cu aceea, c[ate] concertulu nostru a corespunsu deplinu tuturoru cerintieloru artei musicale; aceea inse o potemu afirm[er]a cu totu dreptulu, c[ate] acela, considerandu nenumeratele pedeci, ce ni se spusera, scurtimea timpulu, care de abia ert[er]a debutantiloru a face o singura proba, a reesitu preste asteptare bine. Celu mai mare castigu din acestu concertu ni este increderea in fortiele n[ost]re, precumu si castigat[er]a convingere, c[ate] spre a ni procur[er]a desfatarile frumo[er]ei arte musicale, n[un] avemu de lipsa a alerg[er]a dupa poteri si in societati straine. Speramu, c[ate] acestui inceputu incuragatoriu voru urm[er]a succese stralucite.

Dupa concertu se incep[er]u si se continu[er]a p[er]na alt'a di dimin[er]tia balulu, care, at[er]tu ce se tiene de eleganti'a toaletelor[er]u c[ate]tu si de numerulu parchiloru dausatorie (mai numai romane) n[un] are de a se teme de o asemenare cu cele ce amu vedutu arangiate de Simleoani. C[er]edu-c[ate] Simleoaniloru a[er]diendu despre ac[est]a frumo[er]a petrecere li va fi parutu reu, c[ate] din caus'a lipsei unoru consideratiuni superfine, de cari noi niciodata nu pretindemu, voindu a particip[er]a la petrecerile loru, n[un] au luat parte, c[ate] de altadata la ea. — Venitululu curatu in favorulu reuniunei a fostu 51 fl.

Incheiandu, nu potu se amintescu ajutoriulu datu si osteneiele puse intru pregatirea acestei adunari si petreceri nationale a d-lui notariu la judecatori'a cercuala din Simleu, Valentinu Popu, amabilei sale so[er]ii, Gisel'a. Jun'a parchia, are pre langa recunoscintia publiculu romanu la ac[est]a conferintia si petrecere nationala cea mai frumo[er]a multiamita in consciintia s'a. X. X.

Caus'a agrara ardelena in diet'a maghiara.

(Urmare.)

§ 11. „In cestiunile ce se voru ivi in decursulu lucrariloru pregatitor[er]e, se aplica pertractarea judecator[er]esca incuisitotica, in care nu au locu alegatiunile formale.

Neinfatiosierea partideloru citate in regula pre langa aretarea scopulu pertractarii, nu impedece tienerea pertractarii.

Judele pertractatoriu este datoriu a incerc[er]a in t[ot]e cestiunile subversante o impaciere intre partide si a introduce rezultatulu aceleia in protocolu. D[er]ca impacierea nu va succede, declaratiunile partideloru referit[er]e la cestiunea controversa se i-au la protocolu, era judele pertractatoriu procura din oficiu datele si dovedile necesarie, pentru lamurirea lucrulu.

Se primesce.

§ 12. Asupra cestiuniloru controversate ce se voru esci in privintia ambularii si rectificarii mezuineloru, referit[er]e la teritoriale ce se afla sub segregare urbaniala, proportiunare si comassare, precum si in privintia sustinerei interimale a starii actuale a posesiunei ce formedia obiectulu proportiunarii, judele pertractatoriu emissu de tribunalu tiene pertractare speciala dupa normele proceduri sumarie, si decide independentu c[ate] foru de prim'a instantia.

In cestiunile aceste se observa t[ot]e normele art. de lege LIV 1868 referit[er]e la procedura, la probe si la remedie de dreptu, cu exceptiunea renovarii procesulu, care nu este admisa in asemenea cause.

Aceste cestiuni, ce sunt de a se pertracta separat, nu au influența prorogatorie (amanare) asupra cursului regulării comasării.

Parteniu Cosma: On. Camera! În paragraful acesta o cestiune puru civilă se preface în cestiune urbarială și în privința remediilor de drept, și din acestu motivu se și fatia cu ea se sustiene procedur'a civilă, totuși renouarea procesului se eschide.

Eu nu asiu putea motiva acest'a dispozițiune, decât în presupunerea: că de aici încolo regulările și comasările vor dura nău anu doi; der' după premissesle primite și nu cutediu a spera acest'a, ci sum convinsu, că unele processe de acest'a natura voru dura și în viitoriu câte 10-15 ani.

Cestiunea pentru sustinerea stărei actuale a posesiunii și cauzele de regulare și comasare inse este foarte ponderosă pentru respectivii și prin aceea, că nu numai s'au substra delă competența s'a de pēna acum, ci se lipsescu chiaru de dreptulu de renovare, în mai multe casuri pōte veni daunătoare; că-ci precum am disu, sunt prospecte, că procesulu va dură mai multi ani, și deca vre-o partidă din caus'a unei intimatiuni defectuōse nu se va infatisi la pertractare, s'au din caus'a unei aperiari rele din partea avocatului va pierde processulu, nepotendu'lu renova — va fi lipsita de usufructulu ce i compete sub tōta durat'a procesului urbarialu.

Eu deci spre evitarea acestui reu asiu voi se sustienu grăcș'a de astadi din Transilvani'a sustinuta și pentru viitoriu în Ungari'a, că adeca: se nu lipsimu pe omulu nebreptatitu de renovarea procesului, deca va avē pentru acest'a motive acceptabile, cu atātu mai vertosu, că prin acest'a regularea, respective comasarea nu sufere de locu. Spre acestu scopu facu următoarea propunere:

Aline'a a doua a art. 12 - se se termine cu cuvintulu „dreptu“, în care casu intrég'a aline'a ar' sună astfel:

„În cestiunile aceste se observa tōte norme art. de lege LIV 1868 referitōre la procedura, la proba și la remediile de dreptu.“

Pauler ministru de justiti'a: Si eu am unu amendamentu referitoriu la acestu paragrafu și anume la aline'a a doua. Premitiendu, că respunsu la propunerea d-lui deputatu Cosma, că pentru aceea s'au luat cauzele aceste delă judecatori'a sumaria și s'au incredintiatu judelei pertractatori, pentru-că acesta cunoscēndu tōte detaiurile cauzei o pōte resolvi mai usioru, — amendamentulu meu tīntesce într'acolo, — că de si se sustienu remediile de dreptu normate în procedur'a civilă, recursulu de nulitate separat ar' servi numai spre intardiarea și inpedecarea cursului cestiuniur. Deci propunu că aline'a a doua sē se modifice astulu:

„În cestiunile aceste se observa tōte norme art. de lege LIV 1868 referitōre la procedura, la probe și la remediile de dreptu; recursulu de nulitate inse se pōte validă numai în apelatiune, și asupra lui decide gradatim folulu superioru, care judeca în meritulu cauzei. Renovarea procesului în asemenea casuri nu este admisa.“

De renovarea procesului nu este nici o necesitate, că-ci gravaminele eventuale se potu remediă pe cale ordinară.

Bokross referentulu: În câtu privesce amendamentulu d-lui deputatu Cosma, declaru, că cu atātu mai mare liniștēre nu 'lu primescu, cu câtu sunt convinsu, că deca astadi stă înaintea onor. Cam. normarea proceduroi civile, nu admite în cauze de acest'a natura renovare de processu, că-ci nu atingu meritulu, ci contienu numai dispozițiuni ininterinale. Admissibilitatea renovării procesului în aceste cauze se basēdia numai pe o orōre stracuratu în procedur'a civilă, pe carea nici chiaru astadi nu o respectēdia curtea suprema. Deci eu nu primescu amendamentulu.

În câtu privesce amendamentulu d-lui ministru de justiti'a inse, de si se vede a fi încātuva în contradicere cu testulu comisiunii juridice, în esenția totuși nu involve contradicere, pentru-că recursulu de nulitate se admite și prin acest'a, schimbându-se numai competența forului, deci în norme comisiunii nu me afli indemnata a me declarā contra primirii acestui amendamentu.

Presidiulu: puno amendamentele și testulu comisiunii la votu.

Amendamentulu deputatulu P. Cosma cade și se primisce propunerea comisiunii cu amendamentulu ministrulu de justiti'a.

§ 13. Dreptu ingineri functionatori în cauzele de regularizare și comasarea posesiunii se potu aplicā numai acei ingineri, cari au calificatiune spre acest'a.

Cu autenticarea lucrarilor ingineresci se incredintēdia inginerii functionatori.

Instructiunea, care va stabili calificatiunea inginerilor functionatori, și o procedere tehnica uniformă se va emite pe calea ordinatiunii.

Pēna candu se voru denumi în numeru sufficientu ingineri autenticatori, se inpoternicescu ministrulu de justiti'a, în contielegere cu ministrulu de agricultura, industria și comerțiu, cu afacerile de autenticare, se autorizēdia în modu interimalu unu numeru necesariu de ingineri functionatori.

Inginerii functionatori și autenticatori cadu în categori'a expertilor permanenti aplicati la judecatori, și că atari sunt supusi normelor disciplinare coprinse în art. de lege VIII 1871.

Aug. Pulzsky: aflu o contradicere între aline'a penultima a acestui § și între principiulu ce s'au adoptatu cu privire la separarea inginerilor în douē clase: în ingineri functionatori și ingineri autenticatori. Este o anomalie, că ministrulu se denumēca pe ingineri, pentru-că nu cunōce referentiile locale și personale. Ministeriulu i se dā prin acest'a o putere discretionară. Mai departe proiectulu nu stătoresce, că cine propune ministeriulu pe ingineri spre a probare. Oratorulu s'ar' invoi, că pe ingineri se-i propuna ministrulu spre denumire comisiunea administrativă, sēu tribunalulu respectivu. În fine propune, că în loculu aliniei penultime sē se primēca urmatoriulu amendamentu:

„Pēna candu se voru denumi ingineri autenticatori în numeru recerutu, pe inginerii autenticatori i designēdia din casu în casu acelu tribunalu reg., pe alu carui teritoriu se face lucrarea, și contra hotarērii tribunalulu este admisa apelatiunea la tabl'a regēsca.“

Teo. Pauler ministru de justiti'a: Dl. antevorbitoriu recunōce, că principiile depuse în acestu § sunt salutare, recunōce necesitate dispozițiunii interinale, și rucunōce că și pēna candu se va potē esecutā pe deplinu principiulu depus în acestu §, este de lipsa ingrigirea, că inginerii functionatori se nu pōta superrevidā și autenticā lucrarile colegilor lor și vice versa, ci că acest'a funcțiune sē se incredintēdie unoru ōmeni calificati și demni de incredere. Diferența între mine și d-lu antevorbitoriu se incepe numai acolo, unde este vorba de denumirea respectivilor individi. Dl. deputatu o considera acest'a de o cestiune de putere. Eu nu pricepu cum ar' cresce sfer'a de putere a ministrulu de justiti'a prin aceea, că elu va denumi pe inginerii autenticatori. Denumirile în generalu le considera multi de o estindere a sferei de putere a ministrulu, de si ea în faptă este o sarcina mare, că-ci este împreunata cu mare responsabilitate și mare odiositate. Deci eu nu afli intr'acēsta nici unu avantaju pentru ministru, din contra o insarcinare împreunata cu responsabilitate mare. Este vorba numai ee aceea, că în modu interimalu cine se denumēca pe respectivii ingineri?

Designarea acelor individi o consideru eu de o funcțiune administrativă, deci nu este nici o ratiune a investi tribunalele și plane în urma apelatiunii tabl'a regēsca cu denumirea. Mai curēndu asiu tinē competente comisiunile administrative, inse și în contra acestora se potu face mai multe esceptiuni în urm'a intereselor locale, decât în contra ministrulu de justiti'a, care negresitu va consultā organele competente înainte de a face denumirile. Fără indoială în casurile concrete se voru consultā presidentii tribunalelor, membrii comisiunilor administrative sēu comitii supremi, pe bas'a informatiunilor date de acestia se va decide caus'a. Lucrul principalu este, că sē se aplice ōmenii cu calificatiune deplina, isteti, harnici și ōmeni de ōmenie. Si de ōre-ce o astfelu de denumire mai nimeritu o pōte face ministrulu, că mai neinteresat în causă, ve rogu se primiti paragrafulu așa precum este redactatu.

(Va urmā.)

Declaratiune.

Domnule Redactoru! Scirile false, ce se scornira în urm'a închiderii pensionatulu Vautier, me constringu, se facu urmatori'a declaratiune publică:

Subscrișulu declaru prin acest'a, că de aprōpe diece ani dau instructiune în institutul Henriette Vautier din limb'a română: din exercitii gramaticale și stilistice. La începutulu anulū scolasticu 1879/80 parinti copilelor din Romani'a, cari se afla în institutul Vautier în numeru foarte considerabilu, își esprimara dorința, că se li se dē copilelor lor de aci încolo instructiune și din geograf'ă și istori'a patriei lor, căci altmintrea densii voru fi siliti a-si luā copilele lor din institutu. În urm'a acest'a me întielesei cu proprietar'a institutulu d-r'a Vautier și dēns'a, considerandu, că cele mai multe fetitē din institutul seu sunt din Romani'a, în numeru de 25, me rogā sē le dau acestor'a instructiune și din geograf'ă și istori'a Romani'e. Că medilocu de invetiamentu pentru stadiulu geografiei amu întrebuintiatu „chart'a Romani'e“ de majorulu Papazogolu, și litografata de A. Bielz și S. Sander, pe care nu se afla nici Transilvani'a, nici o alta țiera, decâtu numai Romani'a singură, și pe care nu se afla tiparitu, că titlu nici „chart'a țierilor romane vecine“, nici „Dacia moderna“. Adevērul e, că amu vediutu în manele copilelor douē charte diferite de a mea, der' n'amu observatu sē se fi aflu pe ele nici titlulu „chart'a țierilor romane“, nici „Dacia moderna“. Întrebandu pe fetitēle, cari aveau chart'a la sine, de unde au dēnsese chartele, mi respunsera, că de acasă, delă parinti. O astfelu de charta se vede, că s'a aflu din gresiela la

parete în sal'a institutulu pe timpul essamenulu din limb'a română. — În ōr'a din istori'a Romani'e m'amu folositu de manualulu „Istori'a Romaniloru“ de Xenopolu, professoru la universitate din Iassy, care cartē, după câtu știu, nu se afla între cele oprite.

Brasiovu în 29 Augustu 1880.

Ioan u Popea,
prof. de limb'a română în institutul
„Henriette Vautier“.

Diverse.

[Necrologu.] Eri petrecuramu la momentu pe unulu din cei mai bravi și zelosi functionari romani, pe **Stefanu Rusu**, consiliariu judecătorescu în pensiune, fostu senatoru alu comuei Brasiovu. Stimatu și iubitulu de concetățenii și conationalii sei Stefanu Rusu putea se fia multi ani unu radiemū podōba a orasiulu seu natalu. Crud'a sōrte avū inse capriciulu ca tocmai acestui barbātu diligentu și onestu se-i rapēsca de totu vederea ochiloru înainte cu câțiva ani. Ce chinu pentru elu de a se vedē portatu de mana de copiii sei. Mōrtea l'a scapatu de acest'a tortura în anulu alu 45 lea alu vietiei sale. Fia-i țierin'a usiōra!

(Ministrulu și consiliariulu seu.) S'a observatu, că ministrulu de instructiune Trefort și consiliariulu seu Hegedus faceau o față foarte tristă, candu vedeau și li se spunea în ce stare bună se afla școlele romanesce prin comunele din giurulu Brasiovulu. Dumnealorū au crediutu pōte, că Romani' n'au nici o școlă de Dōmne ajută. Asia d. Trefort abia a voitū se crēda, că în cele douē școle romane din Satulungu cu câte cinci clase invētia vreo 700 de copii, ēr' consiliariulu seu d. Hegedus a întrebatu pe preotulu romanu din Prejmeru, vorbindu în limb'a germană cu accentu ungurescu: „Haben Sie auch einen „Daskel“?“ și afirmandu-i-se acest'a din partea preotulu l'a adausu: „Haben Sie auch einen qualifizirten „Daskel“? Preotulu ia respunsu la acest'a apesatu: „Wir haben drei qualifizirte Lehrer.“ Atunci consiliariulu vedieneu că alusiunea ironica asupra „dascalulu“ — numire ce se dā pe la noi și cantoriloru — nu era la locu, n'a mai disu nimic.

[Statu'a lui Helia de Radulescu] se va, asediā după cum aflu „Pressa“, în fati'a Universitatii, în loculu statuei lui Mihaiu Vitezu, ēar acest'a se va asediā pe loculu viranu de lenga palatu, unde se va face o gradina și o mica piatieta, deschidēndu-se o strada, care va respunde în cea Luterană.

[Taber'a de la Tiganesci.] Marile manevre voru incepe la Tiganesci peste pușinu timp. Se crede că ele voru avē locu pe la 20 Septembrev.

[Bandlele de hoti în Dobrogea.] Cetimū în „Farulu Constantiei.“ În nōptea de 18 spre 19 Augustu o bandă de țalhari atacā satulu tataru Gheringecu în apropiare de vreo 12 chilometri de Mangalia. Pe la ōrele 9 nōptea, candu unu mare numeru dintre locuitori se aflau în giamia, cinci banditi turci inarmati se arata. Trei intra în giamia, duoi stau de paza afara. Mai multi locuitori sunt legati cu turbanele și branele loru proprii. În urma, banditi scotu din giamia pe Velliula, notabilu alu comunei, ilu ducu la domiciliulu seu și după torture și violentie barbăre 'i sus.ragu 500 lire otomane. Unu frate alu lui Velliula și alti doui locuitori inca au fostu crudu maltratati. Unulu dintre acestia a muritu chiaru din caus'a raniloru ce primise. Unu calarasiu, din escadronulu Constanti'a plutonulu Mangali'a, se afla în satulu Gheringecu, cu ocaziunea esecutarii unui mandatu, candu banditi ilu calcara. Acestu bravu soldatu, numitu Velicu Vasile, indata ce vede țalharii, se repede la densii, despretiundu-le numerulu și armele. Se repede singuru, nimeni dintre locuitori dandui ajutoriu, atātu de mare era spaim'a ce coprinsele satulu. Banditi ilu primira descărcandu toti armele intr'insulu. Ranitu greu calarasiulu cade, jertfa datoriei; peste câte-va ōre incetēza din vietia. . .“

Cu douē plutōne de rosiori și vreo 20 soldati infanteristi din reg. 1 se incepū urmărirea țalhărilor de cu nōptea și continuā tōta diu'a și continua și acum. Pe frontiera s'au luat mesuri de priveghere esceptionale. E de speratu, că silintiele administratiei și a le armatei voru avē și de asta data dreptu

resultatu succesulu. Din primele constatari se vede, că band'a dela Gheringecu nu se compunea de câtu de 5 banditi. Unu numeru atatu de micu de tâlhari a fostu suficientu că se calce si se jafuiesca unu onestu si notabilu omu dintr'o comuna de 120 familii! Singuru calarasiulu Velicu Vasile a datu peptu banditiloru. Cati-va ómeni, déca mergeau cu densulu fora arme chiaru, contra tâlhariloru, nici unulu dintre ei nu trebuia se scape. Dér locuitorii ce se lasara prada catoru-va banditi, remasera impassibili si in faci'a eroismului unui soldatu romanu ce-'si sacrificá viéti'a pentru a le apará viéti'a si averea loru. Si acesti banditi s'a constatatu a fi turci locuitori din Bulgari'a. Se presupune, că siefulu loru este unu turecu numitu Topuz, locuitoriu totu din Bulgari'a, renumitu banditu. Cu tóte că imediatu dupa comiterea crimei tâlharii au disparutu si ca frontier'a este aprópe, autoritatea este in positiune a sperá, in urm'a energicelorú mesuri luate, că justiti'a intréga se va face, justitia exemplara. —

Joui, 20 Augustu, la 12 óre, a avutu locu inmormentarea lui Velicu Vasile, bravulu calarasi care a gasitu mórtea luptandu-se singuru contra unei întregé bande de turci perfectu armati, la Gheringecu, in nóptea de 18—19 Augustu. S'au facutu, bravului, onoruri demne de densulu. Doue plutóne de soldati infanteria si artileria, D. comandantu alu garnisónei cu toti D-nii oficeri funcționarii civili si unu numerosu publicu insoćiau cortejiulu funebru. Orasiulu Mangali'a întregu s'a grabitu a exprimá cu acést'a ocaziune profundele sale regrete si amiratiunea respectuósa ostanului romanu cadiutu la postulu de onóre. Autoritatea iea mesuri, cá de cátra Primari'a orasiului Mangali'a se se ridice pe mormentu lui Vasile Velicu unu monumentu funebru destinatu a perpetuá amintirea eroicele sale conduite. Velicu Vasile era originaru din Galati. Serviea in escadronu dela 1878 Octombrie. Se destiugea între camaradii sei printr'o conduita esemplara.

[Spioni in Carpati.] Pe cóst'a Carpatoru, între Strung'a si Petrosiani, in valea Ialomitiei de câteva dile se arestasera — serie „l'Independance roumaine“ — trei individi, cari luau planuri topografice „S'au gasitu la ei charte de statu majoru austriacu, lucrute in rosii si albastru, pe cari se vedea fórté claru trasuri de studii militare. Acesti domni au declarat, că sunt professori din Pest'a si că facu studii geologice si geodesice.“ Dupa intervenirea guvernului austriacu, cei trei prizonieri, cari stateau la corpulu de garda alu companiei de Dorobanti, din apropierea locurilor indicate, au fostu liberati.

[Amorul principelui Carolu.] Din incidentulu caletoriei Domnului Romaniei prin strainetate, diuarele de acolo reimprospetéza unele momente mai interesante din viéti'a lui. Astfelu se scrie, că pe cându principele studia la universitatea din Bonn, facea de multe ori excursiuni, si in un'a din acele faci' cunoscuti'a principessei Elisabet'a de Wied. Jun'a principessa a fostu destinata de catra parinti' sei si a curti' de Holanda a deveni soći'a mostenitorului de tronul alu Holandei. Nici principele Carolu Anton de Hohenzollern nu voia cá fiulu lui s'o ié de soćia. Cu tóte aceste tinerii se iubiau. Principele Carolu trebui se se departeze din Bonn din caus'a acést'a, spre a-si completá studiile la Berlin, căci prin despartirea lorú se spera, cá li se va stinge si amorulu, inse inainte de a se departe, se mai duse odata la Neuwied si principessa i-a datu cuventulu, că numai dupa densulu se va maritá. Optu ani asteptá dens'a si principele Carolu, atunci deja Domnulu Romaniei, isi tinu cuventulu si o conduse la altariu.

[N a u f r a g i u.] Vineri pe la 5 óre p. m. — scrie „Stéu'a Dobrogei“ — o corabia, ce plecase din Reni incarcata cu feru si lemnarii, a inghitit'o Dunarea intr'o secunda chiaru in faci'a portului Tulcea. Patru matrozi si Capitanulu vasului sarindu in apa au scapatu cu viatia inotandu péna ce au esitu la malu. Caus'a este, că avendu panzile intinse, ear' ventulu suflandu in cósta, au plecat'o la o parte, ear' ferulu ce sta pe coverta, din acést'a miscare, rastogolindu-se spre partea plecata, imediatu a si luat u apa in interioru, de unde a provenitu afundarea. Se dice, că Capitanulu vasului avu in cabin'a s'a o suma de peste 800 lire.

[B a i l e B a l t a t i e s c i.] D. Dr. Dimitrie Cantemir, proprietariulu bailoru de la Baltatiesti, a reesitu de a estrage din acele ape o sare mine-

rala, avendu proprietati purgative, cari potu inlocui cu superioritate chiaru medicamentele straine, ce se întrebuintasera péna acum, si cá in scopu de a creá o industria nationala in tíera, pe de o parte au tramisu Consiliulu medicalu superioru probe, pentru a experimenta acést'a sare minerala; ear' pe de alta s'a asociatu cu D. farmacistu Camner pentru a infiutiá unu laboratoriu sistematicu de purificare si cristalisatiune in cantitati mari.

[Nihilistii semisca earasi.] In Petersburg s'a descoperitu o tentativa de a subminá drumulu de feru Moscua-Kursk tocmai in loculu, in care explodase in anulu trecut. Unui politiaiu 'i batuse la ochi o grópa adéncă din cas'a Rogoski, care era locuita de trei ómeni necunoscuti. Intrebandu-i, ce voru cu grópa, acestia iau respunsu, ca vreau se face o pivnitia, Politiaiu a raportatu imediatu siefului seu, care a ordonatu arestarea necunoscutiloru. Acestia se facusera inse neveduti. In grópa s'a gasitu inceputulu unei mine, indreptata spre drumulu de feru. Necunoscutii, fara indoie la nihilisti, aveau in vedere apropiat'a caletoria a Tiarului la Moscva.

[Ziduitu de viu.] Cetimu in l'Italie: La Castillejar, in provinci'a Granad'a, gendarmeri'a a facutu o descindere cu scopu de a smulge unei morti sigure pe unu nefericitu, pe care famili'a s'a 'lu condamnase de multu timpu la cele mai ingrozitórie torturi. Dupa indicatiunile date de rumórea publica, gendarmeri'a a petrunsu intr'o casa din satu si éca spectacululu, care s'a oferitu ochiloru sei. O gaura fusese sapata intr'unu coltiu, strimta si adéncă, apoi astupata cu unu acoperementu de pamentu. In mediuloculu acestui acoperementu se deschidea unu feliu de resufatori'a de 29 centimetri de lungă si de 14 de largă. In acést'a gaura fusese ingropatu de viu unu omu si 'si consumá esistenti'a s'a depiorabila in prad'a celoru mai crude suferintie. Feme'a si copii sei erau calaii sei: ei ilu ziduisera astfelu. Cas'a lorú nu éra cunoscuta in satu de câtu sub numele dela cas'a del ecuparedado (cas'a ziduitului), Gendarmeri'a s'a grabitu de a liberá pe prizonieru. Elu érá intr'o stare de plansu. Murdariile de tóte felurile, care se adunaseră in inchisórea s'a si pućinele comunicatiuni ale acesti'a cu exteriorulu faceau atmosfer'a infecta. Acestu sermanu omu n'avea pe densulu de câtu nisece strentie murdare; corpulu seu érá acoperitu de rani. Feme'a si copii au fostu pusi in stare de arestare. Ei declara, că victim'a érá lipsita de facultatile mintale si cá au procedatu astfelu spre a se sustrage consecintieloru acceselorú sale. Victim'a declara, că calaii sei o bateau in fiacare di, cá 'i mesurau cu mare sgarćenia hran'a s'a si cá s'au otaritu a 'lu intemnitá spre a se scapá mai curéndu de elu.

[Presenti'a de spiritu.] Petru celu Mare alu Rusiei visita in anulu 1706 orasiulu Kiev si trase in gazda la archimandritulu Romanu. La masa servieau numai calugari; inse pentru serviciulu esclusivu alu Tiarului a fostu insarcinat doi calugari betrani. Celu mai betranu cu perulu albu cá zapad'a érá insarcinatu se ingrigésca, cá imperatului se nu-i lipsésca beuturile, căci, dupa cumu se scie, lui Petru nu 'i displacea se bea; inse betranulu érá atátu de neindemanaticu in serviciulu seu cá paharnicu, in câtu resturná o tava incarcata cu pahare pline pe hainele Tiarului, pe cari le udá peste totu. Infuriatu, Petru sári cu pumnulu ridicatu spre a pedepsi pe calugaru pentru acést'a nebagare de séma; dér' betranulu nu perdú nici unu momentu presenti'a s'a de spiritu, se retrase unu pasu inapoi si redicandu drépt'a dise cu o voce solemnă. „Nu cu picatur'a, dér' „in abondantia cá acestu vinu, se se reverse bine-„cuventarea cerésca asupra marelui nostru Tiaru.“

— „Dumnedieu va face prafu si va distruge pe „inamicii sei, cá aceste pahare, cari se afla in bu-„cati la picórele sale.“ — Imperatulu a trebuitu se surida de iscusinti'a si intieleptiunea, cu care betranulu a sciutu se scape din positiunea s'a fatala, 'i intinse man'a si 'lu numi la momentu archimandritu la Petcherek. „Rsb. W.“

(„L y r ' a R o m a n a .“) Nr. 32 alu acestei foi musicale romane contine: Tecstu: „Doin'a e cantarea Romaniei“ de G. Missail. — Stradela (urmare) T. T. Burada. — „De ce“, si La o voce, versuri. — Notitia Artistica. — Societatea Concordia. Musica: „Nu me uitá“, melodia pentru piano de L. Bransky.

(„A p o l l o .“) Fascicululu pentru Septembrie din fóia musicala dela Budapesi'a „Apollo“ contine urmatoriile piese: „Polca de Salonu“ de L. Hölzl. — Piesele nr. 2 si 3 din colectiunea lui Stephan Heller „Flori — Fructe — Spini.“

— „Polonesa“ de Contele Michael Oginsky. „Cantacele in Petófi“ de Iulius Kapi.

Multiamita publica!

Subsemnat'a profita de ocaziune a-si exprimá intim'a s'a multiamita tuturorú pariatiloru si cunoscutiloru fetitieloru din institutulu seu, pentru primirea plina de iubire si amicitie ce i-o aratara densii in totu timpulu petrecerei sale in Roman'i'a si cu deosebire in Brail'a.

Henriette Vautier.

Ratiociniu

asupra banilorú incurti in favórea „fondului studentiloru academici“ dela scólele mai inalte din fostulu districtu alu Naseudului cu ocaziunea balului din 18 Augustu 1880, tienutu in otelulu Rahova din Naseudu.

I. In favórea fondului au donatu: Generós'a si lustr'a familia Mocioni de Foen: Georgiu, Alesandru, Eugeniu cu ocaziunea trecerei prin Naseudu la scaldile de pre valea Somesului: San-georgiu Domhatu si Valentinulu 100 fl.; unu F. T. 5 fl.; Fried. Müller apotecar in Naseudu 2 fl.

II. In séra balului au incurtu la cassa: 161 fl., între care preste pretiulu de intrare au contribuitu urmatorii: T. Domni: F. Goldschmidt 6 fl.; Mihailu Fagarasiu protopopu in Teure 2 fl. 50 cr.; Georgiu Schiopulu din Begiuulu sasescu 2 fl.; Georgiu Boca protopopu in Rusii-munai 2 fl.; G. Siagau 2 fl.; unu teologu 2 fl.; Silasi protopopu in Bistritia 1 fl. 50 cr.; Gottlieb Schuster 1 fl. 50 cr.; Ioanu Tancu profes. 90 cr.; Ioanu Trifu canc. in Borgo-Prundu 80 cr.; A. Siotropa 20 cr.; Nicolau Rusu 50 cr.; Adaugéndu sum'a de sus cu cea de sub II dau la olalta una suma de 268 fl.; din care subtragendu-se spesela balului de 111 fl. 90 cr. remane unu superplusu de 156 fl. 10 cr., care in 19 Augustu 1880 s'a elocatu in societ. de inprumutu si pastrare „Aurora“ din Naseudu langa capitalulu „fondului stud. academici de mai inainte de 73 fl. 90 cr. Astufeliu întregu fondulu stud. acad. dispune astadi de unu capitalulu de 230 fl.

Asiadér' cifrele demustra destulu de evidenta caldur'a cea mure, cu care a imbraciosiatu On. Publicu din Naseudu nobil'a si frumós'a idea de a mai infiutiá inca unu fondu câtu de micu pentru ajutorarea stud. academici. In 3 ani cu ocaziunea a 3 baluri academice unu capitalulu de 230 fl. destulu de frumosu!! Continuie studentii academici, dupa ce ghiati'a s'a ruptu odata, totu pe calea acést'a si atunci in tempu de 10—15 ani unu „academicu“ séu „2“ potu primi nesce ajutorie, care se-i fenesca intru ajungerea scopului.

In fine ne tienemu de santa datorintia a ne exprime multiamiti'a nóstra sincera faci'a de Ilustratiile Loru Domnii: Georgiu, Alesandru si Eugeniu Mocioni pentru considerabil'a suma donata; ma departe faci'a de maranimosii contribuitori si faci'a de toti participantii pentru succesulu prestatu in favórea fondului susamintitu.

Naseudu in 27 Augustu 1880.

Gavrilu Onisioru Demetriu Cinta
presied. balului. casariu.
Ioanu Neamtia
controloru.

Ernaticu de vite.

Pe mosi'a Darabani, judetiulu Dorohoi, gasindu se fenu de cea mai buna calitate si pasiune in belsiugata si intinsa, — mocanii cu oi, ca séu ori-ce altu soiú de vite sunt primiti la ernaticu cu conditionile cele mai favorabile. Atátu privirea indemanarilorú câtu si a pretiului a se dressá directu la Curtea mosiei.

Pretiurile piatiei

din 10 Septembrie st. n. 1880

	Hectolitru. fl. cr.	Hectolitru. fl. cr.
Grana	fruntea . . . 7.60	Mazerea 6.30
	midulocu . . . 7.10	Linteaa 8.30
	de diosu . . . 6.55	Fasolea 5.40
Mestecatu 5.60	Cartofi 1.—
	Secara	frumósă . . . 5.10
Ordiulu	de midulocu 5.—	de cânepa 5.40
	frumosu . . . 4.—	1 Chilo. fl. cr.
Ovesulu	de midulocu 3.80	Carne de vita . . . —.40
	frumosu . . . 2.10	de rimatoriu . . . —.50
Porumbulu	de midulocu 2.—	de berbecu . . . —.30
	Meiu 5.—	100 Chile. fl. cr.
Hrisca 5.10	Seu de vita prospetu . —.30
 —.—	„ „ „ topitu . . . —.40

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henricu.